

Szokolay Sándor laudációja

Szokolay Sándor 1931. március 30-án született a Békés megyei Kunágota községben. Zenei tanulmányait a békéstarhosi Kodály iskolában kezdte. Zenei gimnáziumi érettségét 1950-ben tett. Ugyanebben az évben felvételt nyert a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolára, ahol zeneszerzői diplomát kapott 1957-ben. 1959-től a Zeneművészeti Főiskola zeneszerzés szakán tanít, majd 1966-tól 1994-ig ugyanitt egyetemi tanár. Ezt követően Sopronba költözött, ahol a város atmoszférája, történelmi és szellemi gazdagsága és nyugalma erőt és megfelelő környezetet biztosít a komponáláshoz.

Zeneszerzői munkásságát csupán a felsorolásra hagyatkozva is nehéz lenne pár mondatban bemutatni. Hét opera, hét oratórium, 28 kantáta, 5 versenymű, 3 szimfónia, 2 vonósnyegyes, 180 kórusmű, 5 rézfúvós kamaramű és szólóhangszeres művek, dalok jelzik nagyvívű munkásságát. Egyetlen adat is sokat elárul: első operáját, a Várnászt több mint húsz operaház tűzte műsorára és több mint egy tucat nyelven csendült fel.

Szokolay Sándor több évtizedes alkotóművészi munkássága inspiratív hatással rendelkezik a magyarországi egyházak teológiai gondolkodására. Szakrális művészetének kibontakozásában több neves evangélikus egyéniséggel fenntartott barátsága és a velük együtt megvalósított közös alkotás különösen is sok evangélikus értéket tett maradandóvá. Ahogyan önéletrajzi jellegű írásaiban is jelzi, személyesen közel áll nemcsak az evangélikus hit gyakorlásához, hanem az igehirdetői szolgálathoz is: „álmodozó, túlzó, rajongó ifjúkoromban énekes is, pap-prédikátor is szerettem volna lenni, ha jól meggondolom, nem is lettem más, mint misszionárius.” Világszerte ismertté vált, nagy értékű művein keresztül a misszióknak egy egészen tág, határokat átívelő formáját valósította meg.

Ugyanakkor evangélikus identitása egészen konkrét kapcsolódásban és művekben is testet öltött. Hosszú évekig volt a Lutheránia Ének- és Zenekar – mint maga vallja - „házi szerzője”. A termékeny kapcsolat olyan művek fémjelzik, mint a Karácsony Pasztorál, a Pünkösdi Ének, a Gályarab Kantáta, a Bornemisza Kantáta, a Confessio Augustana, a Luther Kantáta és mint különleges kihívás, a Miatyánk kórusmű megalkotása.

Alkotásai ugyanúgy közel hozzák a Biblia istenképét, mint az egyetemes istenkeresés küzdelmében a mélyben megtalálható istenélményt, valamint a hit és a szeretet megvalósulását az egyes emberi életekben és a nagyobb közösségek drámaiban.

Példaképeket tár művésze ma is elénk, amelyben egyértelműen kirajzolódnak a küzdelem, a hűség, az önfeláldozás vitathatatlan értékei.

Evangélikus vonalon sokat jelent vokális műveiben a lutheri és bachi korálok új megjelenése, modern korunkban is magával ragadó, lenyűgöző erővel.

A teológiai gondolkodás egyedülálló inspirációja sugárzik át művein úgy, hogy sohasem marad partikuláris, beszűkült, hanem mindig tág, nyitott és messze ívelő. Azért is fontos ezt a gondolatot külön kiemelni művészetének méltatásában, mert a hazaszeretet és a népek, kultúrák egymás iránti kölcsönös tisztelete, megismerése, lényegük megérezése és újra fogalmazása egyetemes hitvallássá formálódott műveiben.

A gondolkodó, érző és újrafogalmazó evangélikus teológia fejlődéséhez egyedülálló hozzájárulás Szokolay Sándor művésze. Amikor most alkotói pályáját tiszteletbeli doktori

címmel ismerjük el, akkor ezek az ünnepi percek ma is hirdetik a teológia és a művészet egymást kölcsönösen gazdagító kapcsolatát és annak éltető, hitébresztő és inspiratív erejét.

Budapest, 2011. 02. 24.

Dr. Szabó Lajos
rektor
tanszékvezető